

prima instanță: M. Bușuleac

dosarul nr. 3ra-1541/16

instanța de apel: G. Vavrin, T. Dimitriadi, I. Dănăilă

ÎNCHEIERE

02 noiembrie 2016

mun. Chișinău

Colegiul civil, comercial și de contencios administrativ
al Curții Supreme de Justiție

în componența:

Președinte, judecătorul

Ala Cobăneanu

Judecătorii

Ion Druță

Nicolae Craiu

examinând chestiunea privind admisibilitatea recursului declarat de
Departamentul Instituțiilor Penitenciare

în pricina civilă la cererea de chemare în judecată a Angelei Dunas împotriva
Departamentului Instituțiilor Penitenciare cu privire la contestarea actului
administrativ

împotriva deciziei Curții de Apel Cahul din 29 martie 2016, prin care a fost
respins apelul declarat de Departamentul Instituțiilor Penitenciare și menținută
hotărârea Judecătoriei Cahul din 08 septembrie 2015

constată:

La 29 aprilie 2015 Angela Dunas a depus cerere de chemare în judecată
împotriva Departamentului Instituțiilor Penitenciare cu privire la contestarea
actului administrativ.

În motivarea acțiunii a invocat că la 28 noiembrie 2014 a depus raport la DIP
cu solicitarea de a fi inclusă în vechimea de muncă în cadrul sistemului
penitenciar, perioada de activitate de specialități înrudite în ramurile civile ale
economiei naționale, cu calcularea pentru doi ani vechime în ramurile civile
înrudite cu funcția pe care o deține pentru un an de serviciu
și anume: 10 octombrie 1994 - 28 august 1995 - educator al grupei semiinternă a
școlii primare nr. 90 din mun. Chișinău (1/2 constituie 05 luni și 09 zile),
28 august 1995 - 23 iulie 2002 - învățător al claselor primare al școlii primare
nr. 90 din mun. Chișinău (1/2 constituie 03 ani 05 luni și 09 zile), 29 iulie 2002-
02 iunie 2003 - lector al Universității Real Umanistică din or. Cahul (1/2 constituie
05 luni și 01 zile), 02 iunie 2003 - 01 octombrie 2004 - șef de catedră al
Universității Real Umanistică din or. Cahul (1/2 constituie 07 luni și 29 zile),
01 octombrie 2004 - 29 februarie 2008 - șef de catedră, lector superior al
diversității Real Umanistică din or. Cahul (1/2 constituie 01 an 08 luni și 15 zile),
03 martie 2008 - 25 august 2010 - administrator al AO Clinica Juridică din
or. Cahul (1/2 constituie 01 an 02 luni și 26 zile), 01 septembrie 2010 -
12 august 2011- profesor al Colegiului Industrial - Pedagogic din Cahul (1/2
constituie 05 luni și 20 zile), 01 septembrie 2011- 01 mai 2012 Cahul (1/2
constituie 04 luni) - total 08 ani, 08 luni și 24 zile.

Prin decizia DIP, consemnată în procesul verbal nr. 1 din 06 ianuarie 2015 s-a decis de a se include 29 de zile în vechimea de muncă pentru stabilirea vechimii la calcularea pensiei, deoarece a absolvit Universitatea „Perspectiva – int” la data de 16 iunie 2009, iar perioada de activitate în cadrul Clinicii Juridice din Cahul sunt achitate contribuții individuale doar pentru perioadele 01 iulie 2009-31 iulie 2009, 01 noiembrie 2009 - 30 noiembrie 2009, totodată s-a decis refuzul includerii în vechimea în muncă pentru stabilirea vechimii la calcularea pensiei perioadele 10 octombrie 1994 - 05 august 2004, 28 august 1995 - 23 iulie 2002, 29 iulie 2002-02 iunie 2003, 02 iunie 2003 - 01 octombrie 2004, 01 octombrie 2004 – 29 februarie 2008, 01 septembrie 2010 - 12 august 2011, 01 septembrie 2011-01 mai 2012, deoarece specializarea - limba și literatura română obținută la Universitatea de stat din Moldova în 1999, nu corespunde funcției exercitate în cadrul sistemului penitenciar.

Nefiind de acord cu decizia menționată, în conformitate cu prevederile art. 14 din Legea contenciosului administrativ a depus o cerere prealabilă în adresa DIP la data de 17 martie 2015, prin care a solicitat includerea în vechimea de muncă, pentru stabilirea vechimii la calcularea pensiei de 08 ani, 08 luni și 24 zile.

La 31 martie 2015 a primit răspunsul nr. 4-1D 527 din 27 martie 2015 în care s-a făcut referire la existența deciziei Comisiei DIP din 06 ianuarie 2015, fără a se explica refuzul la cererea prealabilă.

Decizia Comisiei DIP consemnată în procesul-verbal nr. 1 din 06 ianuarie 2015 și Ordinul DIP nr. 15 ef din 30 ianuarie 2015 le consideră neîntemeiate și pasibile anulării, în acest sens invocând prevederile art. 18 lit. e) din Legea 1544 din 23 iunie 1993, art. 26 alin. (1) lit. a) din Legea contenciosului administrativ.

Susține că la 18 aprilie 2012, conform Ordinului Ministerului Justiției nr. 187 și pct. 34 lit. a) din Regulamentul cu privire la satisfacerea serviciului, de către efectivul de trupă și corpul de comandă din sistemul penitenciar al Ministerului Justiției, aprobat prin Hotărârea Guvernului nr. 950 din 14 octombrie 1997, a fost angajată în funcție de consultant juridic al Serviciului juridic al Penitenciarului nr.5 Cahul, cu acordarea gradului special „locotenent de justiție”, iar la 23 aprilie 2014 conform Ordinului DIP nr. 122 și pct. 35 lit. a) din regulamentul enunțat, a fost transferată în funcția de șef al Serviciului resurse umane și activitatea cu personalul al P-5 Cahul.

Consideră că activitatea pedagogică desfășurată până la încadrarea în serviciul în cadrul sistemului penitenciar se încadrează în ramura civilă pe specialitatea înrudită cu funcția de șef al Serviciului resurse umane și activitate cu personalul din cadrul P 5 Cahul.

Invocă prevederile pct. 1) și pct. 2) din Instrucțiunea privind modul de calculare a vechimii în muncă pe specialități înrudite în cadrul întreprinderilor și organizațiilor economiei naționale pentru vechime în serviciu, pentru stabilirea pensiei colaboratorilor sistemului penitenciar al Ministerului Justiției, aprobat prin Ordinul nr. 426 din 21 decembrie 1999 al Ministerului Justiției și prevederile art. 18 lit. e) din Legea asigurării cu pensii a militarilor și a persoanelor din corpul de comandă și din trupele organelor afacerilor interne, nr. 1544 din 23 iunie 1993.

Își întemeiază pretențiile în baza dispozițiilor art. 16, 17 alin. (1) lit. a) din Legea contenciosului administrativ nr. 793 din 10 februarie 2000, pct. 18 lit. e) din Legea asigurării cu pensii a militarilor și a persoanelor din corpul de comandă și din trupele organelor afacerilor interne, nr. 1544 din 23 iunie 1993.

Solicită :

- anularea răspunsului Departamentului Instituțiilor Penitenciare nr. 4/1-D-527 m 27 martie 2015;
- anularea deciziei Comisiei Departamentului Instituțiilor Penitenciare însemnată în procesul-verbal nr. 1 din 06 ianuarie 2015 „ pentru calcularea vechimii în muncă pe specialități înrudite în cadrul economiei naționale în vechimea în serviciu la stabilirea pensiei colaboratorilor sistemului penitenciar ” în partea ce ține de includerea perioadei de activitate în ramurile civile ale economiei naționale a dnei Angela Dunas;
- anularea Ordinului Departamentului Instituțiilor Penitenciare nr. 15 ef din 30 ianuarie 2015 privind stabilirea stagiului de muncă în întreprinderile și organizațiile civile pe specialitate înrudite celei din cadrul sistemului penitenciar, în conformitate cu ordinul MJ nr. 426 din 21.12.1999, dnei Angela Dunas;
- obligarea Departamentului Instituțiilor Penitenciare să includă în vechimea în muncă, pentru stabilirea vechimii la calcularea pensiei, 08 ani, 08 luni și 24 zile, ce constituite perioadele de activitate în cadrul școlii primare nr. 90 mun. Chișinău (10 octombrie 1994 – 23 iulie 2002); activitatea în cadrul Universității Real - Umaniste din Cahul (29 iulie 2002 – 29 februarie 2008); activitatea în cadrul AO Clinica Juridică din Cahul (03 martie 2008 – 25 octombrie 2010); activitatea în cadrul Colegiului Industrial – Pedagogic din Cahul (01 septembrie 2010 - 12 august 2011; 01 septembrie 2011 – 01 mai 2012), calculându - se 2 ani de vechime în muncă în aceste ramuri civile înrudite cu specialitatea deținută în cadrul sistemului penitenciar pentru 1 an de serviciu.

Prin hotărârea Judecătoriei Cahul din 08 septembrie 2015, acțiunea a fost admisă parțial.

A fost anulat decizia Comisiei Departamentului Instituțiilor Penitenciare consemnată în procesul-verbal nr. 1 din 06 ianuarie 2015 „Pentru calcularea vechimii în muncă pe specialități înrudite în cadrul economiei naționale în vechimea în serviciu la stabilirea pensiei colaboratorilor sistemului penitenciar”, în partea ce ține de includerea persoanei de activitate în ramurile civile ale economiei naționale ca fiind ilegală.

A fost anulat Ordinul DIP nr. 15 ef din 30 ianuarie 2015, în privința stabilirii stagiului de muncă în întreprinderile și penitenciar, în conformitate cu ordinul MJ nr. 426 din 21 decembrie 1999, Angelei Dunas 00 ani 00 luni 29 zile.

A fost obligat DIP să includă în vechimea de muncă, pentru stabilirea vechimii la calcularea pensiei, 08 ani 08 luni 24 zile, ce constituie perioadele de activitate în cadrul școlii primare nr. 90 din mun. Chișinău (10 octombrie 1994 – 23 iulie 2002), activitatea în cadrul școlii primare nr. 90 din mun. Chișinău (23 iulie 2002 - 29 februarie 2008), activitatea din AO Clinica Juridică din Cahul (03 martie 2008 - 25 octombrie 2010), activitatea în cadrul Colegiului Industrial Pedagogic din Cahul (01 septembrie 2010-12 august 2011,01 septembrie 2011 – 01 mai 2012), calculându-se 2 ani de vechime în muncă în aceste ramuri civile

înrudite cu specialitatea deținută în cadrul sistemului penitenciar pentru 1 ani de serviciu.

A fost respins capătul de cerere privind anularea răspunsului DIP nr. 4-1 D-527 din 27 martie 2015.

Prin decizia Curții de Apel Cahul din 29 martie 2016 a fost respins apelul declarat de DIP și menținută hotărârea primei instanțe.

La 18 august 2016 DIP a declarat recurs împotriva deciziei instanței de apel din 29 martie 2016 prin care a solicitat admiterea recursului, casarea deciziei recurate și a hotărârii primei instanțe cu pronunțarea unei noi hotărâri de respingere a acțiunii.

În motivarea recursului a invocat dezacordul cu hotărârile instanțelor ierarhic inferioare, considerându-le ilegale și neîntemeiate.

Menționează că la adoptarea hotărârilor contestate atât prima instanță cât și instanța de apel a interpretat în mod eronat legea materială.

Explică că la examinarea cererii de apel instanța urma să se expună asupra argumentelor invocate de către DIP.

Instanța eronat a apreciat argumentele invocate de către reprezentanta DIP ca neîntemeiate și a considerat eronat ilegalitatea Deciziei Comisiei din cadrul DIP și procesul-verbal nr. 1 din 06 ianuarie 2015.

Precizează că prima instanța și cea de apel au interpretat eronat prevederile pct. 2 al Instrucțiunii privind modul de calculare a vechimii în muncă pe specialități înrudite în cadrul întreprinderilor și organizațiilor economiei naționale pentru vechime în serviciu pentru stabilirea pensiei colaboratorilor sistemului penitenciar al MJ, aprobat prin ordinul Ministerului Justiției nr. 426 din 21 decembrie 1999, aceste prevederi nefiind aplicabile speței.

Ori, norma menționată prevede că timpul de muncă în funcții pe specialitate înrudită în cadrul economiei naționale se calculează pentru stabilirea pensiei doar cu condiția dacă colaboratorul se încadrează la serviciu în sistemul penitenciar nemijlocit din funcție pe specialitate înrudită.

Relevă că prevederile pct. 2 al instrucțiunii nominalizate, expres și necondiționat stabilește modul de calcularea a vechimii în muncă pe specialități înrudite în cadrul întreprinderilor și organizațiilor economiei naționale pentru vechime în serviciu pentru stabilirea pensiei colaboratorilor sistemului penitenciar, iar aplicarea unei alte metode de calcularea a vechimii în muncă pe specialități înrudite, este inadmisibilă.

Indică că nici prima instanța și nici cea de apel nu s-au expus asupra tuturor probelor invocate de către DIP.

Concluzionează că funcțiile anterior deținute de intimată, nu sunt înrudite cu prima funcție în cadrul sistemului penitenciar și anume funcția de specialist al serviciului juridic al Penitenciarului nr.5 - Cahul.

Consideră că Decizia Comisiei din cadrul DIP și procesul-verbal nr. 1 din 06 ianuarie 2015 sunt legale.

Explică că actele nominalizate sunt acte preparatorii și nu produc efectul juridic fără actul administrativ. În speța, actul administrativ este Ordinul DIP prin care se efectuează calculul stagiului de muncă, necesar pentru stabilirea vechimii la

calcularea pensiei și care se emite la solicitarea demisiei salariatului cu dreptul la pensie.

Menționează că astfel de ordin lipsește, deoarece intimata nu s-a adresat la angajator cu o cerere de demisie cu dreptul la pensie. Respectiv indică că doar la depunerea cererii de demisie cu dreptul la pensie, Direcția resurse umane a DIP emite un asemenea ordinul, însă intimata nu s-a adresat la angajator cu astfel de cerere.

Relevă că atât prima instanță cât și instanța de apel eronat au reținut că Decizia Comisiei din cadrul DIP și procesul-verbal nr. 1 din 06 ianuarie 2015 sunt ilegale, ori odată ce instanțele ierarhic inferioare au constatat că sunt niște acte administrative, consideră că urma să examineze legalitatea acestora sub aspectul prevederilor alin. (1) art. 26 din Legea contenciosului administrativ.

La 19 octombrie 2016 intimatul Angela Dunas a depus referință la cererea de recurs declarată de Departamentul Instituțiilor Penitenciare prin care a solicitat respingerea recursului.

Examinând argumentele recursului în raport cu materialele pricinii civile, completul Colegiului civil, comercial și de contencios administrativ al Curții Supreme de Justiție consideră că recursul declarat de către Departamentul Instituții Penitenciare inadmisibil din considerentele ce urmează.

În conformitate cu art. 433 lit. b) CPC, cererea de recurs se consideră inadmisibilă în cazul în care recursul este depus cu omiterea termenului de declarare prevăzut la art. 434 CPC.

Conform art. 434 CPC, recursul se declară în termen de 2 luni de la data comunicării hotărârii sau a deciziei integrale. Termenul de 2 luni este termen de decădere și nu poate fi restabilit.

Completul Colegiului civil, comercial și de contencios administrativ al Curții Supreme de Justiție constată că recursul declarat de către Departamentul Instituții Penitenciare urmează a fi considerat inadmisibil din motiv că este depus cu omiterea termenului de declarare.

Din materialele dosarului rezultă că copia deciziei recurate a fost expediată în adresa părților la 13 iunie 2016 și recepționată la 17 iunie 2016 cu nr. de intrare 5442, fapt confirmat prin scrisoarea de însoțire anexată la cererea de recurs de însuși recurent (f. d. 133).

În conformitate cu art. 111 alin. (3) CPC, termenul de procedură stabilit în ani, luni sau zile începe să curgă în ziua imediat următoare datei calendaristice stabilite, datei comunicării actului de procedură sau producerii evenimentului ori momentului care a condiționat începutul lui.

Prin prisma normei enunțate, în speță se constată că termenul de declarare a recursului a început să curgă din data de 18 iunie 2016, ziua imediat următoare datei comunicării deciziei contestate, ca urmare ultima zi de depunere a cererii de recurs fiind 16 august 2016.

Cu toate acestea cererea de recurs împotriva deciziei instanței de apel a fost depusă de către recurentul Departamentul Instituții Penitenciare numai la 18 august 2016, prin urmare cu omiterea termenului de 2 luni, prevăzut art. 434 alin. (1) CPC.

Or, conform art. 263 Cod civil, care reglementează calcularea termenelor de un an și de o lună, termenele de un an și de o lună se calculează fără a se ține cont de curgerea lui neîntreruptă, se consideră că *luna are 30 de zile* și anul—365 de zile.

Ca consecință, termenul de 2 luni de declarare a recursului, care conform alin. (2) art. 434 CPC, este unul de decădere și nu poate fi restabilit, urma a fi respectat întocmai de către recurentul Departamentul Instituției Penitenciare.

La acest segment se va reitera că o astfel de soluție este compatibilă și cu respectarea standardelor inserate în Convenția europeană pentru apărarea drepturilor omului și a libertăților fundamentale, având în vedere că prelungirea nejustificată, chiar și cu o singură zi, a termenului pentru exercitarea recursului ar împiedica rămânerea irevocabilă, ca urmare a expirării termenului de atac, a hotărârii judecătorești emise în instanțele de fond și ar leza, în acest mod, principiul securității raporturilor juridice.

În susținerea opiniei enunțate, Colegiul civil, comercial și de contencios administrativ al Curții Supreme de Justiție invocă și hotărârea Curții Europene a Drepturilor Omului în speța Ponomaryov contra Ucrainei din 03 aprilie 2008, definitivă din 29 septembrie 2008, unde se notează că, deși în speță nu era vorba despre desființarea unei hotărâri judecătorești definitive și irevocabile în urma admiterii unei căi extraordinare de atac în lumina unor circumstanțe nou descoperite, ci de redeschiderea unui proces prin repunerea în termenul de introducere a unei căi ordinare de atac, totuși, reînnoirea acestui termen pentru motive neconvingătoare, reprezintă o soluție care ar putea înfrânge principiul securității raporturilor juridice într-un mod similar cu o cale extraordinară de atac.

Din considerentele menționate și având în vedere faptul că recurentul a depus cererea de recurs cu omiterea evidentă a termenului de declarare a recursului, Colegiul civil, comercial și de contencios administrativ al Curții Supreme de Justiție ajunge la concluzia că în temeiul art. 433 lit. b) CPC, recursul declarat de Departamentul Instituției Penitenciare urmează a fi considerat ca inadmisibil.

În conformitate cu art. art. 269 - 270, art. 431 alin. alin. (1) și (2), art. 433 lit. b), art. 440 CPC, completul Colegiului civil, comercial și de contencios administrativ al Curții Supreme de Justiție,

dispune:

Recursul declarat de Departamentul Instituțiilor Penitenciare se consideră inadmisibil.

Încheierea este irevocabilă.

Președinte, judecătorul

Ala Cobăneanu

Judecătorii

Ion Druță

Nicolae Craiu